የሰበር መ/ቁ. 23389

ሐምሌ 10 ቀን 1999 ዓ.ም.

ዳኞች፡- አቶ መንበረፀሐይ ታደሰ

አቶ አሰግድ ጋሻው

አቶ ተሻገር ገ/ሥላሴ

አቶ አብዱራሂም አህመድ

አቶ ብርሃኑ አመነው

አመልካች፡- የአማኑኤል ፀጋ የንግድ ሱቆች አ/ማኀበር - ጠበቃ ኃይሉ አስምር ቀርቧል፡፡

ተጠሪዎች፡- እነ ባህሩ አብርሃም /12 ሰዎች/ አልቀረቡም፡፡

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍ ር ድ

ይህ ጉዳይ ለሰበር ችሎት ሊቀርብ የቻለው የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት የመ/ቁ 08449 ላይ በ27/4/97 በዋለው ችሎት የሰጠውን ብይን የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በይ/መ/ቁ 37119 ላይ በ27/3/98 ለዋለው ችሎት ብይኑን በማፅናቱ አመልካች የካቲት 15 ቀን 1998 ዓ.ም. ባቀረበው ማመልከቻ በስር ፍ/ቤቶች የተፈፀመው የሕግ ስህተት እንዲታረም በመጠየቁ ነው፡፡

የሰበር ችሎቱም መዝገቡን መርምሮ የማኀበሩ አባላት በአስተዳዳሪዎች ላይ ክስ ሊመሰርቱ የሚችሉበት የሕግ አግባብ ምን እንደሚመስል ለማጣራት ሲል ቅሬታው ለተጠሪዎች ደርሶ ታህሣሥ 19/1999 በዋለው ችሎት ቀርበው በጠበቃቸው አማካይነት የቃል ክርክር አድርጓል፡፡

ይህ የሰበር ችሎትም መዝገቡን መርምሯል፡፡ በዚህ ጉዳይ ላይ አመልካቾች በስር ፍ/ቤት ክስ ሲመሰርቱ ተጠሪዎች የአክስዮን ማኀበር

አስተዳዳሪዎች ሆነው ከደንብ ውጪ በአክስዮን ማኀበሩ ከተሰራው ሕንፃ ውስጥ የግንባር ሱቆችን በተደረገው ግልጽ ያልሆነ ስብሰባ ያሳለፉት ውሣኔና የወሰዱት አስተዳደራዊ ውሣኔ ከደንቡ ውጪ ስለሆነ እንዲታገድና እንዲፈርስ የሚል አቤቱታ አቅርበው ለመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ተጠሪዎች በሰጡት መልስ አመልካቾች ያቀረቡት ክስ ተጠሪዎችን እንደማይመለከትና እንደማያስከስሳቸው፣ ያስከስሳቸዋል ቢባልም እንኳ በን/ህ/ቁጥር 365/1/ መሠረት በተጠሪዎች ላይ ክስ ለመመሥረት የሚቻለው ማኀበሩ እንጂ አመልካቾች ሊሆኑ እንደማይችሉ በመቃወማቸው ፍ/ቤቱም ክርክራቸውን በመስማት አመልካቾች በንግድ ሕግ አንቀጽ 365 ሥር የተመለከተውን ቅድመ ሁኔታ ሳያሟሉ በተጠሪዎች ላይ ክስ መመሥረት አይችሉም በማለት መዝገቡን ዘግቷል፡፡

በዚህ ችሎትም የታየው መሠረታዊ ጉዳይ አመልካቾች በተጠሪዎች ላይ በቀጥታ ክስ መመሥረት ይችላሉ ወይ? የሚለው የሕግ ጥያቄ ነው፡፡ በንግድ ሕግ አንቀጽ 364 እስከ 367 በተደነገገው መሠረት የአክስዮን ማኀበር አስተዳዳሪዎች ሀላፊነት ለአክስዮን ማኀበሩ አበዳሪዎች፣ ለአክሲዮን ማኀበሩ ባለድርሻ አባላት ወይም ለሦስተኛ ወገን ሊሆን እንደሚችል ተመልክቷል፡፡

አሁን በቀረበው ጉዳይ ላይ ተጠሪዎች የአመልካቾችን መብት በሚጎዳ መልኩ የሰሩ ስለሆነ ሃላፊነት አለባቸው፣ የሰሩትም ሥራ ሊፈርስ ይገባል የሚል ክስ የቀረበባቸው መሆኑ በሥር ፍ/ቤት መዝገብ በግልጽ ተመልክቷል፡፡ ሆኖም የበታች ፍ/ቤት ክሱን ውድቅ ለማድረግ መሠረት ያደረገው የሕግ አንቀጽ የንግድ ሕጉ ቁጥር 365 ቅድመ ሁኔታዎች አልተሟሉም የሚል ነው፡፡ ሆኖም በዚህ አንቀጽ ድንጋጌ የተመለከቱት ማኀበሩ አስተዳዳሪዎችን ለመክሰስ ሲፈልግ ሊያሟላቸው የሚገቡ ቅድመ ሁኔታዎችን እንጂ የተወሰኑ የአክሲዮን ማኀበሩ ባለድርሻዎች የሚያቀርቡትን ክስ አያጠቃልልም፡፡

ከላይ ለመጥቀስ እንደተሞከረው በአስተዳዳሪዎች ላይ ክስ ለመመሥረት የሚችሉ ወገኖች ማሟላት የሚገባቸው ቅድመ ሁኔታዎች በንግድ ህጉ ለየብቻ የተደነገጉ ስለሆነ እነዚህን ለይቶ በአግባቡ ማየት የግድ ይሆናል፡፡ በዚሁ መሠረት አሁን በተያዘው ጉዳይ ላይ አመልካቾች የሚሉት በተጠሪዎች የተፈፀመው ተግባር መብታቸውን የሚጎዳ በመሆኑ የአስተዳደሪዎችን /በተጠሪዎች/ በቀጥታ መከሰስ የበታች ፍ/ቤት አንቀጽ 365ን መሠረት አድርጎ መከልከሉ አግባብ አይደለም የሚል ነው፡፡

እኛም ይህንን ሁኔታ ከላይ እንደተመለከተው የተጠያቂነት መሠረቱ ለየብቻ መታየት እንዳለበት የሕጉን ዓላማና መንፈስ መሠረት አድርገን አጽንተነዋል፡፡ በዚሁ መሠረት አመልካቾች የአክስዮን ባለድርሻ አባላት በመሆናቸው አስተዳዳሪዎች /የአሁን ተጠሪዎች/ የአባልነት መብታቸውን በሚጎዳ መልኩ መሥራታቸውን ማረጋገጥ ከቻሉ ቀጥታ መከሰስ እንደሚችሉ የንግድ ሕጉ አንቀጽ 367 ይፈቅድላቸዋል፡፡

በመሆኑም አመልካቾች የሚጠበቅባቸው በተጠሪዎች የሥራ አመራርና የውሣኔ እርምጃ ተጎጂ መሆናቸውን በንግድ ሕጉ አንቀጽ 367 መሠረት ማረጋገጥ እንጂ የበታች ፍ/ቤት እንደተመለከተው በንግድ ሕግ አንቀጽ 365 የተመለከተውን ቅድመ ሁኔታ ማሟላት አይጠበቅባቸውም፡፡ የንግድ ሕጉ አንቀጽ 365 የተወሰኑ የአክስዮን ማኅበሩ አባላት በአስተዳዳሪዎች ላይ የሚያቀርቡትን ክስ የሚመለከት ስላልሆነ የሥር ፍ/ቤት ተገቢ ያልሆነውን የሕግ አንቀጽ መሠረት አድርጎ የአመልካቾችን ክስ መዝጋቱ የሕግ ስህተት ነው ብለናል፡፡

<u>ው ሣ ኔ</u>

1. የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 05449 የሰጠው ብይን እና የፌ/ከፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 37119 የሰጠው ትዕዛዝ ተሽረዋል፡፡

2. ጉዳዩ በፍ/ሥ/ሥ/ሕግ አንቀጽ 341/1/ መሠረት ወደ መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤቱ ተመልሶ የፍሬ ነገር ክርክሩ ውሣኔ እንዲያገኝ ብለናል፡፡ ይፃፍ፡፡
3. ግራ ቀኙ ወጪያቸውን ይቻሉ ብለናል፡፡

መዝገቡን ዘግተን ወደ መዝገብ ቤት መልሰናል፡፡

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት፡፡

ነ/ዓ